

Differents projects en lavur

Il Forum cultural Tujetsch sa festivar l'auter onn il giubileum da 10 onns

DA HANS HUONDER/ANR

• **Per il giubileum da 10 onns che sa vegnir festivaus igl onn vegnent vul il Forum cultural Tujetsch presentar igl emprem da treis toms dallas ovras cumplexivas da pader Baseli Berther. Ultra da quei duein las lavurs da restauraziun dalla ruina dil Casti da Putnengia vegnir cuntinuadas.**

El center dallas activitads dil Forum cultural Tujetsch digl onn passau ei la festividat per il scribent *Vic Hendry* stada. Vischnaunca e forum han honorau igl indigen che habitescha a Schaffusa per ses gronds merets a favur dil lungatg e dalla litteratura romontscha. El ei daventaus burgheis d'honor da Tujetsch e ha retschiert il medem mument il premi da cultura. Ultra da quei ha il forum danovamein investau sias forzas ella restauraziun da baghetgs vegls ed ell'organisaziun d'arranschaments culturals. Aschia ha el susteniu la restauraziun dalla tegia da mises ad acla Plaun-miez e la sanaziun d'in pistregn a Zarcuns. Cun success ha el organisau la notg da films. A quella ei vegniu mussau differentas producziuns actualas e historicas. 300 persunas han gudiu quella purschida. Ina dallas fontaunas finanziales dil forum ei il calender. Quel dil 2006 muossa fotografias veglias dall'entira vallada, aschibein sco l'ediziun pigl onn 2007. Lez cuntegn fotografias veglias ord la collecziun dad *Erwin Cathomas*.

Terminar la restauraziun

Dapi sia fundaziun la primavera 1997 persequitescha il Forum cultural Tujetsch ina gronda finamira, numnadamein la restauraziun dalla ruina dil casti da Putnengia a Dieni. Suenter entginas stads da lavur intensiva vid quei edificis historic han las lavurs stuiu vegnir interruttas uonn. Il motiv persuenter ei ina annexa stada: «En connex cun las lavurs da restauraziun havein nus engartau quella ed era orientau ladinamein ils responsabels dall'archeologia. Damai ch'igl ei buca reussiu immediatamein d'anflar ora a tgei intent che quei baghetg surveva, havein nus stuiu sistir la restauraziun pil mument. Ussa occuoran differentas lavurs da perscrutaziun», di il president dil forum, *André Schmid* da Sedrun. L'auter onn duein las lavurs vid la ruina denton cuntinuar. Igl ei previu d'investar aunc inaga denter 30'000 e 50'000 francs. In onn pli tard duein las lavurs dil contuorn lu aunc vegnir exequidas. El decuors da l'auter onn preveda il forum da saver endrizzar en casa da scola a Sedrun la biblioteca regalada da *Vic Hendry*. Il plaz persuenter vegn mess a disposiziun el dentertract dil baghetg da scola. Cheu duei vegnir realisau ina localitad per different gener, denter auter cun ina preit per la biblioteca. *Andre Schmid* spera ch'il credit necessari per la sanaziun da quella part vegni concedius el rom dil preventiv dalla vischnaunca. Vinavon en mira ha il forum ina localitad per igl archiv cultural.

Ovras da pader Baseli

Cuntinuar vul il Forum cultural Tujetsch era cun la notg da films. El center da quella duei in film davart la construcziun dil conduct da tensiun aulta dalla Val Mila star. Quei film d'antruras ha saviu vegnir digitalisau e sa aschia vegnir mussaus uss alla publicitad. En preparativa ei medemamein il calender cun fotografias veglias pigl onn 2008. En collaboraziun cugl uffeci forestal vul il forum iniziar in project per promover ils tetgs da slondas e quei cun lenna indigena. Igl ei previu da sustener persunas ch'eiin promptas da sanar ils tetgs da baghetgs vegls. Sper in viadi d'informaziun e da studi en Val S. Pieder vul il forum festivar l'auter onn il giubileum da 10 onns. En connex cun quel vul el presentar igl emprem da treis toms dallas ovras da pader *Baseli Berther*. Dapresent sespleigan las davosas preparativas pil stampat. «Quei project ei daditg sin rucca. Ussa sesanflein nus denton ella fasa finala. Igl emprem tom che cumpara l'auter onn cuntegn la lavur da pader Baseli davart la Val Tujetsch», di *Andre Schmid*. Ils onns suandonts duein dus ulteriurs toms suandar. In ensiara la lavur davart ulteriuras vischnaucas - surtut da Mustér - ed in tierz la biografia da pader Baseli Berther.